

Mezinárodní a evropské organizace autorů a dalších nositelů práv upozorňují, že navrhovaný pozměňovací návrh k novele českého autorského zákona není v souladu s právem EU a mezinárodním právem

6. října 2022

Vážený pane ministře kultury,
Vážené paní poslankyně,
Vážení páni poslanci,

obracíme se na Vás jakožto zástupci českého a mezinárodního hudebního sektoru, který zahrnuje hudební producenty, autory a skladatele, kolektivní správce, výkonné umělce a hudební nakladatele, abychom vyjádřili naše vážné znepokojení nad pozměňovacím návrhem poslance Jakuba Michálka k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), sněmovní tisk č. 31 (dále jen „pozměňovací návrh“ nebo „návrh“).

Pozměňovací návrh neprospívá provedení Směrnice EU o autorském právu na jednotném digitálním trhu, je nejasný co do rozsahu a je v rozporu s unijním autorským právem a mezinárodními úmluvami. Jeho přijetí by narušilo dlouhodobou licenční praxi a redukovalo by významný zdroj příjmů pro nositele práv.

Pozměňovací návrh ruší licenční povinnost ke sdělování veřejnosti autorsky chráněných děl a zvukových záznamů zařazených do rozhlasového nebo televizního vysílání v případech, kdy je hudba sdělována „nahodile...“, „úzkému okruhu osob“ a předmětné užití „není výdělečné povahy“¹.

Návrh odporuje unijnímu právu a je v rozporu s výkladem pojmu „sdělování veřejnosti“, jak jej provedl Soudní dvůr Evropské unie (SDEU). Bylo by v rozporu s principy unijního práva, kdyby český zákonodárce tento pojem definoval v českém právu odlišně.

Z právního hlediska by tento návrh zavedl novou výjimku z práva nositelů hudebních práv na sdělování veřejnosti, což neumožňuje taxativní výčet výjimek a omezení uvedený v Informační směrnici.² Návrh je navíc v rozporu s několika mezinárodními smlouvami a úmluvami, jichž je Česká republika smluvní stranou, včetně ustanovení Bernské úmluvy³, dohody TRIPS⁴, Smlouvy WIPO o autorském právu⁵ a Smlouvy WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech⁶. Pokud by bylo ustanovení takto přijato, nevyhovovalo by mezinárodnímu standardu – tzv. třístupňovému testu⁷ pro posouzení souladu s ustanoveními o výjimkách a omezeních autorskoprávní ochrany.

Prakticky by pozměňovací návrh výrazně a nepřiměřeně omezil rozsah výlučných práv nositelů práv, aniž by pro to byl jakýkoli důvod nebo právní základ, a měl by za následek značné ztráty příjmů v důsledku obchodní a právní nejistoty a možného nesprávného výkladu ze strany uživatelů. V důsledku toho by se nositelé práv museli domáhat svých nároků soudní cestou, čímž by všem zúčastněným stranám vznikly zbytečné náklady. V současné době hospodářské krize by to poškodilo všechny subjekty v kulturním odvětví.

Z politického hlediska by se jednalo o zásadní odchýlení od oblasti působnosti a cílů aktuálně transponované legislativy EU, kterou je Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu⁸. Jedním z hlavních cílů této směrnice je posílit – nikoliv omezit – poskytování licencí a vyjednávací pozici nositelů práv vůči uživatelům.

¹ Pozměňovací návrh č. 1303 (z 27. září 2022) poslance Jakuba Michálka k vládnímu návrhu novely zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (Autorský zákon). Parlamentní tisk č. 31.

² Článek 5(3) Směrnice 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (česká verze: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001L0029&from=CS>).

³ Článek 11(1)(ii) Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ([Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works](https://www.wipo.int/treaties/en/treaties/berne/)) 1886 (Am. 1979), WIPO. (česká verze: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1980-133>).

⁴ Článek 14(3), Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ([TRIPs Agreement](https://www.wto.org/tratop/tif.htm)), 1994, WTO, Příloha 1C. (česká verze: <https://www.mpo.cz/dokument20974.html>).

⁵ Články 8 a 10, Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském ([WIPO Copyright Treaty](https://www.wipo.int/treaties/en/treaties/copyright/)) (1996). (česká verze: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2002-33>).

⁶ Články 11 a 14, Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech ([WIPO Performances and Phonograms Treaty](https://www.wipo.int/treaties/en/treaties/performance-protection/)). (česká verze: <https://www.mkcr.cz/assets/autorske-pravo/sb021-02m.pdf>).

⁷ Článek 9(2) Bernské úmluvy. Třístupňový test se původně vztahoval k právu na rozmnožování a poté byl článkem 13 Dohody TRIPS rozšířen na všechna výlučná práva.

⁸ Směrnice 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (česká verze: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790&from=pt>).

Pozměňovací návrh nemá srovnatelný ekvivalent v jiných vnitrostátních nebo mezinárodních právních předpisech a není podložen žádnou ekonomickou analýzou nebo důkazy. Naléhavě vás žádáme, abyste pozměňovací návrh zamítlí.
S pozdravem, níže podepsaní



AEPO-ARTIS, Association of European Performer Organisations je nezisková organizace, která zastupuje 37 evropských organizací kolektivní správy práv výkonných umělců z 27 různých zemí. Jako organizace zastupuje více než 650 000 výkonných umělců v hudebním a audiovizuálním sektoru.

CISAC, International Confederation of Societies of Authors and Composers, je přední světovou organizací autorských organizací.

Evropská aliance skladatelů a textařů (ECSA) zastupuje více než 30 000 profesionálních skladatelů a textařů ve 27 zemích. Hlavním posláním ECSA je hájit a prosazovat práva a zájmy skladatelů a textařů s cílem zlepšit jejich sociální a ekonomické podmínky a posílit jejich uměleckou svobodu. www.composeralliance.org/.

Mezinárodní federace hudebníků (FIM), založená v roce 1948, je jedinou organizací zastupující profesionální hudebníky a jejich odborové svazy na celém světě a má členy v přibližně 65 zemích světa. FIM je uznávána jako nevládní organizace různými mezinárodními orgány, jako jsou WIPO, UNESCO, ILO, Evropská komise, Evropský parlament nebo Rada Evropy.

GESAC, European Grouping of Societies of Authors and Composers sdružuje 32 autorských organizací z celé Evropské unie, Islandu, Norska a Švýcarska. GESAC jako takový hájí a prosazuje práva více než 1 milionu tvůrců a nositelů práv v oblasti hudby, audiovizuálních děl, výtvarného umění a literárních a dramatických děl. www.authorsocieties.eu

IAO (International Artist Organisation) je zastřešující sdružení národních organizací, které hájí práva a zájmy výkonných umělců v hudebním průmyslu. Naším hlavním zájmem je transparentnost, ochrana duševního vlastnictví a spravedlivé zohlednění hodnoty, kterou práce umělce vytváří.

ICMP je celosvětová obchodní organizace pro hudební nakladatele. Zastupuje více než 90 % celosvětově publikované hudby použité v přibližně 100 milionech hudebních děl. Zastupujeme 76 národních asociací na šesti kontinentech a hlavní nadnárodní a významné nezávislé hudební nakladatele.

IFPI, Mezinárodní federace hudebního průmyslu je organizace, která celosvětově prosazuje zájmy mezinárodního nahrávacího průmyslu.

IMPALA, European association of independent music companies zastupuje téměř 6 000 malých a středních hudebních podniků v celé Evropě. Jejím posláním je růst nezávislého hudebního sektoru, navrácení větší hodnoty umělcům, podpora kulturní rozmanitosti a podnikání, zlepšení politického přístupu a modernizace vnímání hudebního sektoru.